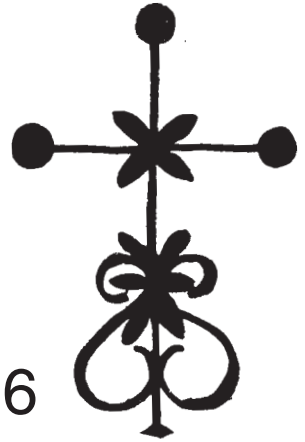

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 2, 2006

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

KUSTAA MAURI ARFELTIN SYNTYMÄSTÄ 250 VUOTTA – AIHETTA JUHLINTAAN

Elämme aikoja, jolloin pieniä kuntia uhkaa liittäminen suurempiin taloudellisista ja hallinnollisista syistä. Omaleimaisuutemme alleviivaaminen, ylpeytemme ja intomme kuulua Tarvasjoen tuttuun, sanoisinpa rakkaaseen kuntaan, on nyt tärkeää siinäkin tapauksessa, että pian olisimme suuremman kokonaisuuden osana.

Miksi ensi kesänä Kustaan-päivän aikoihin vietämme Kustaa Mauri Arfeltin syntymän 250-vuotisjuhlaa – hänen, joka on ratkaisevasti vaikuttanut Suomen valtion syntyyn ja myös siihen, että nyt elämme suomenkielisessä Suomessa? Oliko syntymäpaikalla merkitystä hänen luonteeseensa ja elämänvaiheisiinsa, kysymme.

Tarvasjoen kotiseutulehdessä (n:o 1/2001) voimme lukea tarkan selostuksen Kustaa Mauri Arfeltin elämästä (1757-1814). Tässä kohden kiinnittäisin huomion hänen varhaisvuosiinsa. Melko vaatimattomassa Juvan kapteenin virkatulossa Arfelt vietti elämänsä 12 ensi vuotta. Tällöin hän perheen silloin vielä ainoana lapsena leikki lähiseudun lasten kanssa. Vällillä hän kuunteli isänsä ja tämän ruotsotamiesten tarinoita isonvihan ja pikkuvihan ajoista, olihan hattujen sodasta kulunut vasta parikymmentä vuotta. Uskon, että hänellä näin oli läheisempi tuntuma tavallisen kansan elämään, kuin jos hän olisi elänyt tärkeät lapsuusvuotensa Halikon Joensuun kartanossa.

Lyhyt kertaus Arfeltin elämän seuraavista vaiheista lienee tarpeen. Kadettikoulun käytyään nuori henkivartiokaartin vänrikki pääsi Ruotsin hoviin, jossa hän komealla olemuksellaan ja miellyttävällä käytöksellään saavutti kunibgas Kustaa III huomion ja luottamuksen sekä hovinaisten suosion lemmenseikkailullaan. Everstiksi hän yleni jo 29-vuotiaana. Hän oli Ruotsin Akatemian perustaja ja ensimmäinen akateemikko. Hän oli myös silloin perustetun Ruotsin kansallisteatterin ensimmäinen johtaja. Arfelt joutui Kustaa III kuoleman jälkeen (1792) holhoojahallituksen jäsenen, ennen kaikkea suomalaissyntyisen G. A. Reuterholmin, epäsuosioon ja ”karkotettiin” lähettilääksi Italiaan Napolin hoviin. Sieltä lähettämiensä varomattomien kirjeiden paljastuttua häntä syytettiin maanpetoksesta ja tuomittiin kuolemaan. Henkipattona Arfelt pakeni Venäjälle, sai turvapaikan Keski-Venäjällä Kalungassa, jonne hänen uskollinen ja anteeksi antava puolisonsa Helvig Ulrika häntä seurasi. Odoteltuaan pitkään armahdusta nuorelta Kustaa IV Aadolf –kuninkaalta Arfelt viimein nimitettiin lähettilääksi Wieniin (1802-1804). Suomen sotaan hän osallistui Norjan rintaman päällikkönä kieltäytyttyään Suomen puolustuksen ylipäällikkyydestä, koska Arfeltillä oli lujittunut käsitys, ettei Ruotsi kykene puolustamaan Suomea Napoleonin sodissa kouliintunutta Venäjän armeijaa vastaan.

Kun Ruotsi oli luopunut Suomesta Haminan rauhassa (1809) ja erotetun kuningas Kustaa IV Aadolfin pojan tilalle kruununprinsiksi oli valittu Napoleonin marsalkka Bernadotte, entiselle kuningassuvulle uskollinen Arfelt ei enää

Kustaa Mauri Arfelt. Tuntematon maalaus, tehty Dresdenissä 1793. Arfelt-museo.

viihtynyt Ruotsissa, vaan palasi Suomeen isältään perimän Joensuun kartanon isännäksi. Täällä hän osallistui innolla Halikon seurakunnan pitäjänkokouksiin ”pitäjien ise” –nimisenä patronuksena.

Suomessa alkoi uusi vaihe Arfeltin elämässä. Keväällä 1811 hän oli valmis vannomaan uskollisuuden valan Venäjän keisarille, siteet Ruotsiin oli siis katkaistu. Tarmokkaasti hän ryhtyi uutta isänmaataan, Suomea, mainostamaan – nykykieltä käyttäkseni. Tässä tarkoituksessa hän lähetti Aleksanteri I:lle ”Nöyrän selonteon Suomen asioista.” Siekailematta hän esittelee siinä Suomen hyviä puolia: Kansa on työntä ja rohkeaa, mutta loukkauksia vaikeasti sietävää. Älykkäitä ja kyvykkäitä miehiä on kosolti virka- ja liikemiehiksi. Maanviljely ja kauppa ovat edistyneet niin, että tämä kehitys on säikäyttänyt ruotsalaisia ja herättänyt kateuttaakin. Suomen talousseuran opastuksella elinkeinoelämä on vilkastunut Savon perukoilta aina Suomenlahden kalliosaariin asti. Oman maan kansalaisten, suomalaisten, avulla tulisi tämä kehitys jatkumaan. Venäläistä sotaväkeä ei enää tarvittaisi rauhallistakaan ”häiritsemään”, eikä Ruotsi pystyisi valloittamaan maata takaisin. Lopuksi Arfelt kertoo: ”Keisari

on puheissaan halunnut olla vapaan kansan ensimmäinen kansalainen, vaikka hänellä olisi vallassaan olla hirmuhallitsija ja kauhu.” Kaunopuheisuuden ja imartelun vanha hovimies hallitsi.

Keisari oli lukenut Arfeltin kirjoitelman välittömästi, sillä ei kulunut kaukautakaan, kun pikalähetti toi kutsun saapua keisarin luokse Pietariin. Siellä puoleltoista tunnin keskusteluun oli Arfelt hyvin tyytyväinen eikä suotta, sillä tuloksia alkoi näkyä. Merkittävintä oli Suomen asiain komitean perustaminen, jonka puheenjohtajaksi keisari nimesi Arfeltin ja jäseniksi vain suomalaisia. Luottomieheksi Arfelt sai R. H. Rehbinderin, toisen Tarvasjoella lapsuutensa viettäneen valtiomiehen, josta myöhemmin tuli Pietarissa Suomen asioita hoitava ministerivaltiosihteerin.

Komitealla oli suora yhteys keisariin ilman Venäjän ministerien välitystä. ”Suomi on valtio, ei maakunta”, valisti keisarin uskottu ministeri Speranski virkamiehien.

Muutamassa kuukaudessa Arfeltista oli tullut keisarin uskottu. Hän vaikutti keskeisesti niin moniin Suomea koskeviin ratkaisuihin, että häntä alettiin kutsua maan sijaihallitsijaksi. Suomalaisia äänenpainoja aidosti omaksuva Arm-

felt oli loistava poikkeus maan muista johtomiehistä, joita useita vaivasi ”ruotsintauti” ja jotka eivät pitäneet tehtävään Suomen asiain puolustamista. Arfelt katsoi osaksi tästä syystä tarpeelliseksi pääkaupungin siirtämisen Helsinkiin. Turun tienoilla hongatkin humisivat Ruotsin suuntaan – hän epäili. Ja olihan Viapori (Suomenlinna) uuden pääkaupungin turvana.

Vanhan Suomen eli Viipurin läänin liittäminen Suomeen oli Arfeltin merkittävin suurtyö. Suomalaiset saivat 23.12.1812 melkoisen vaikkakin ongelmia tuottavan joululahjan. Vaikeuksia tuottivat Venäjän hallitsijoiden aatelisille antamat lahjoitusmaat, joiden karjalaisia talonpoikia omistajat kohtelivat maaorjina, vaikka heillä oli vain veronkanto-oikeus. Kun kartanoiden omistajat kuuluivat läänin siirtämisestä Suomen lakien alaisuuteen, joka kielsi orjuuden, he kiirehtivät kirjaamaan talonpoikia Venäjällä oleville tiloilleen. Kaikkiaan 455 talonpoikaa ehdittiin siirtää, ennen kuin se manifestilla kiellettiin. Yhdistymisen jälkeen uuden läänin, varsinkin vauraan Viipurin, verotulot kartuttivat valtion kassaa, samoin kuin tullitulot Rajajoelta.

Vuosia 1811-1814 on syytä kutsua Arfeltin ajaksi, sillä hän loi käytännön niille toimenpiteille, joista Porvoon valtiopäivillä oli sovittu. Olipa hän vähän aikaa Suomen kenraalikuvernöörinäkin, kun viran hoitaja oli kutsuttu sotaan Napoleonin vastaan. Turun Akatemian kanslerina toimiessaan hän sai vastaansa Turun liigan, ruotsalaismielisen oppineiston. Pietarissa Arfeltin asemaa yritti horjuttaa toinen liiga, salainen komitea, jonka jäsenet – monet heistä Arfeltin entisiä ystäviä – kadehtivat hänen nauttimaansa keisarin suosiota. Juonittelijat jäivät hampaattomiksi, keisarin luottamus säilyi horjumattomana.

Jo vaikeasti sairana 1814 Arfelt kirjoitti ystävälleen, että vaikka hänen turvonnet jalkansa estivät häntä kävelemästä, ne eivät estäneet Suomen asioiden etenemistä. Hänen oma marssitiensä lähenee jo loppuaan. Elokuun 11 päivänä 1814 Suomen vankka puolustaja kuoli. Hänet siunattiin sotilaallisesti kunnianosoituksin Pietarin suomalaisessa kirkossa keisariperheen läsnä ollessa. Hänen ruumiinsa tuotiin sotalaivalla Suomeen ja haudattiin Arfeltien sukuhautaan Halikkoon.

Arfeltin toiminnan hedelmät sai Aleksanteri I kokea tehdessään pitkän kiertomatkan Suomessa 1819. Lempeäksi ja hyväksi keisariksi kiitettynä hän sai kaikkialla vastaanoton, jossa ei soraääniä kuulunut.

Kustaa Mauri Arfelt vaati, että jokaisen kansalaisen tuli ”elää ja kuolla suomalaisena, ei venäläisenä eikä ruotsalaisena”. Seuraajalleen R. H. Rehbinderille hän antoi neuvoksi: ”Meidän onnemme ja hyvinvointimme riippuu siitä, että meistä tulee rehellisiä ja täydestä sydämeistämme suomalaisia.” Tämä Arfeltin testamentti meille suomalaisille ei ole vieläkään vanhentunut, vaan on ohjeeksi kelpaava myös EU-aikana.

Marja Mattila

Hedvig Ulrika Arfelt, o.s. De la Gardie. J. A. Gillbergin miniatyyri Kansallismuseon Arfelt-kokoelmassa. Valok. Kansallismuseo.

Vähiin on käynyt jo niiden ihmisten joukko, jotka olivat aikuisiässä silloin kun Karjalasta oli evakkoon lähdeittävä. Heidän elämiinsä viimeisiin rauhan vuosiin ennen talvisotaa yltävät yhä harvempien muistot. Yksi heistä on Olga Evesti, Kuolemajärven pitäjän Kaukjärven alueen Varpulilan kylässä syntynyt ja evakkotien jälkeen Tarvasjoelle muuttanut maatilana emäntä. Vaikka hänellä on korkea ikä ja niitä vanhuuden vaivojakin on kasaantunut, ajatus kulkee vielä kirkkaan terävänä. Muistoissa lapsuus ja nuoruus Karjalan tanhuilla tulevat hänelle elävinä mieleen, kun eräänä pimeänä marraskuun iltana keskustelumme taas siirtyi 70 vuoden takaisiin aikoihin.

Elämää Karjalassa ennen sotaa

Olga on tyttönimeltään Rouvali. Hän on syntynyt Konsta ja Elsa Rouvalin perheeseen vanhimpana tyttärenä vuonna 1918. Elettiin maamme itsenäisyyden aamunkoiton ja vapaussodan vaikeiden aikojen vähittäisen rauhoittumisen aikaa. Isä oli utteraa maanviljelijä, joka töiden lomassa kalasti ja metsästi ahkerasti. Hän teki myös taitavasti puutöitä ja näin syntyivät niin reet, vempheet, haravat kuin korit ja kopatkin. Velvollisuudentuntoisena isä otti osaa myös suojeluskunnan toimintaan.

Talon naiset olivat taitavia ruuanlaitossa ja käsityöissä. Kerran viikossa oli uuni lämmin ja paistettiin niin lihat kuin piirakatkin. Tehtiin pottilohkot, jamakat ja kalaruutat. Kehrättiin villat ja pellavat, kudottiin kankaat ja virkattiin paljon. Välillä hoidettiin karja ja oltiin mukana peltotöissä. Olgalla oli kaksi sisarta. Tyttäret oppivat talon töihin jo pienestä pitäen. Myöhemmin Martta-toiminnassa saatiin oppeja moniin talouden taitoihin.

Olgan äiti sairastui vakavasti ja kuoli kesällä 1931 vain 33-vuotiaana. Onneksi perheessä oli iso-mummo Helena, joka hoiti lapset ja teki taitavasti taloustyöt. Hän oli syntynyt jo 1867 ja eli pitkän elämän kuullen Tarvasjoen Horrisissa vasta 1961 jo 94 vuotta täytettyään. Isä-Konsta meni Iida Maarosen kanssa uusiin naimisiin 1933 ja 1936 perheeseen syntyi vielä poika, joka sai nimen Pentti.

Sotaa edeltävät vuodet olivat nopean kehityksen aikaa myös Kuolemajärven maataloudessa. Taloihin ostettiin niitto-, kylvö- ja puimakoneita. Ensimmäiset sähkövalot tulivat Kaukjärvellekin. Perustettiin maamiesseurat ja karjantarkkailuyhdistykset. Pellavan viljely lisääntyi, kun ne voitiin lähettää Tampereelle kehrättäväksi. Tehtaan langoista kudottiin paljon kankaita.

Lapset ja nuoriso ottivat voimiansa mukaan osaa talojen töihin. Vapaa-aikana leikittiin ja kisailtiin kylän raitilla. Kesäisin järven hiekkarannat olivat uimarien suosiossa. Urheilukilpailuja oli usein ja talvella hiihrettiin ja laskettiin mäkiä.

Jo varsin nuorena isä ohjasi Olgan Lotta-järjestön toimintaan. Lotta-puvusta tuli tärkein vapaa-ajan asu ja aikanaan Lottavala annettiin Kuolemajärven kirkossa. Näin Lotta-työ tuli Olgalle yhä tärkeämmäksi harrastukseksi sotaa edeltävinä vuosina.

Kaukjärveä vastapäätä oli järven takana Uudenkirjon puolella Perkjärven tykistöleirialue. Siksi siellä olivat kasarmit ja jatkuvasti varusmiehiä. Heidän huoltamisensa ja muonituksensa antoi monelle kuolemajärveläiselle työtä ja toimeentuloa. Olkakin oli saanut ennen sotaa lotta-komennuksia sinne mm. puhelinkeskuksen päivystykseen ja muonitukseen. Kesällä 1939 tuli suuret joukot vapaaehtoisia Kannaksen linnoitustöihin ja heidänkin muonituksensa vaati runsaasti Lottien työtä.

Talvisota sytty.

Lokakuun 6 päivänä 1939 annetun YH:n kutsun jälkeen kaikki Kuolemajärven ja Mannerheimlinjan lähellä olevat kylät ja

KARJALAA MUISTELLEN

Olga Rouvalin ja Vilho Evestin kihlakuva vuodelta 1939. Kuva Olga Evesti.

talot täytyivät asepalvelukseen kutsutuista sotilaista. Myös lotat kutsuttiin maanpuolustuksen palvelukseen ja kerrotaan heidän huolehtineen mm. Kuolemajärven alueelle perustetuista 21 kanttiinista.

Olga oli mennyt kesällä 1939 kihloihin Vilho Evestin kanssa naapurikylästä. Häät oli suunniteltu pidettäväksi vielä ennen joulua ja runsaat kapiot olivat val-

miina. YH:n aikana Vilho oli joutunut myös lähtemään. Hänen joukko-osastonsa oli kuitenkin lähellä Uudenkirjon puolella Leistolassa, josta voi välillä käydä morsianta katsomassa. Vilho oli jäänyt viisivuotiaana isästään orvoksi kesällä 1919, kun isä oli hukunut usean muun kaukjärveläisen kanssa veneen upotua ehkä liian suuren kuorman takia. Tuol-

loin vasta 25-vuotias isä oli palaamassa työmatkalta Perkjärven rakennustyömaalta. Onnettomuutta muisteltiin surin kylällä useasti aina sotaan asti.

Talvisodan syttyminen tuli ennakoavastuksista huolimatta kaikille yllätyksenä. Olga oli saanut marraskuun lopulla määräyksen auttaa Kaukjärvellä sijaitsevan kunnalliskodin karjan hoidossa ja oli tuona marraskuun viimeisenä päivänä auttamassa lypsutyössä. Kunnallis-

kodin navetassa oli lähes 40 lehmää ja tarkastuskarjako oli tullut pitämään koe-lypsyä. Kesken lypsyn tilanhoitaja Otto Väinölä tuli kertomaan sodan syttymisestä. Vielä saman päivän iltana kunnalliskodin ja lastenkodin asukkaita ryhdyttiin evakuoimaan Johanneksen ja Turkinsaaren kautta Säkkipärvälle.

Muut kyläläiset olivat vielä seuraavan yön kodeissaan aavistaen, että evakko-

Elsa ja Konsta Rouvalin perhekuva vuodelta 1930. Tyttäret Olga, Aino ja Sylvi vanhempiensa mukana kuvassa. Kuva Olga Evesti.

tielle lähtö voi olla edessä, kun koko yön kuului rajaa kohden siirrettävien joukkojen tai jo sieltä evakoon lähteneiden ihmisten ääniä. Yötä, joka pimenyskiellon takia oli muuten pimeä, valaisi äsken sata-nut lumi. Järvi oli jo jäässä ja se kantoi ihmisen. Seuraavana aamuna tilanhoitaja Väinölä tuli jo kesken lypsyn ilmoittamaan, että kaikkien on lähdeittävä evakkoon päivän aikana. Vanhukset ja äidit lapsineen kuljetetaan autoilla ensin pois illan pimeydessä. Työkykyiset miehet ja vapaat naiset jäävät vielä kylälle siirtämään hevosilla joitakin tavaroita ja ajamaan karjaa. Tätä tiedotusta Väinölä lähti kertomaan talosta taloon. Lähtiessään hän oli niin hermostunut, että sanoi jo lypsinkin olevan turhaa ja potki mennessään sankoja lattialla.

Olga Evestin (os. Rouvali) rippikoulun ryhmäkuva Kuolemajärven pappilan pihassa. Rippi-isänä toimi rovasti Erkki Gummerus. Kuva Olga Evesti.

Päivän aikana taloissa kätettiin joitakin tavaroita maakuoppiin ja hevosten kyytiin yritettiin laittaa välttämättömiä tavaraa. Valvojien mukaan saivat lähtevät ottaa vain kolmen päivän muonan ja niin paljon muuta tavaraa, kuin yhdessä paketissa voivat kantaa. Annettiin ymmärtää, että kysymys voi olla vain muutaman viikon poissaolosta. Useimmat lähtivät näin arkivaatteissa, etteivät hyvät puvet matkalla likaannu. Olka muistaa, että olipa lähtijöissä joitakin lopullisen lähdön aavistajia, kuten Rouvalin Loviisa, joka laittoi useita vaatekertoja päälleen ja toi näin tarpeelliset vaatteet mukanaan evakkoon. Illan hämähämyä tulivat linja-autot hakemaan ihmisiä ja veivät heidät yöstä myöden Johanneksen Kaislahden asemalle. Sieltä matka jatkui Uraan kautta Turkinsaareen ja Säkkipärvälle.

Olga jäi vielä kotiin, jossa paistoi kaksi päivää sitten teurastetun sian maksasta piirakkaa. Sitä hän sai annettua eväkksi myös Vilholle, joka tuli Leistolasta ylijään vielä Kaukjärvelle käymään. Illan hämärissä rajalta päin näkyi jo palavien rakennusten loimoa. Olgan mieleen on jäänyt hyvin alakuloinen sulhanen, joka yön pimeydessä lähti kuin jotain salailleen yli järven joukko-osastoonsa, ottaen mukaansa oman polkupyörän. Vasta jälkeinpäin Vilho kertoi, että hänen masennuksensa syy oli se, että hän tiesi kaikkien kotikylän talojen tulevan poltettaviksi, mutta ei voinut siitä morsiamelleen ja kotiväelleen kertoa.

Karjaa ajaen evakkoon.

Joulukuun kolmannen päivän aamuna, kun vielä oli pimeä ja osa karjaa lypsämättä, käskettiin ajaa lehmät ulos. Siat ja lampaat oli teurastettu ja niiden lihat taisivat mennä armeijalle. Karja villiintyi ulos päästyään ja varsinkin nuoremmat oli vaikea saada tielle. Lehmien kaulaan oli laitettu narulla omistajien nimilaput ja siten ne myöhemmin tunnistettiin. Karjaa ajettiin sotilaiden avustamana kohti Johannesta, jossa pysähdyttiin odottamaan junan tuloa kolmeksi päiväksi. Ilmat kylmenivät huomattavasti. Suurin osa Olgan ajamasta karjasta saatiin Korpelan kartanon navettaan, josta omistajat jo olivat lähteneet. Matkalla poiki eräs lehmäkin ja se oli vasikkoinen pakko jättää matkalla eräseen navettaan. Itsenäisyyspäivänä tuli juna meitä noutamaan. Lehmät täytyi sijoittaa ja kiinnittää avonaisiin vaunuihin, mutta saattajille oli häikävaunu, jonka keskellä oli kamina.

Häikävaunu oli pimeä. Olga oli autiossa Korpelan kartanosta löytänyt paketin kynttilöitä ja virsikirjan. Kynttilöillä saatiin vaunuun vähän valoa. Kun karjanajajien joukossa oli seudun vanha saarnamies Fredrik Valtonen, laulettiin matkalla hänen johdolla monta virttä. Miten kauan matka kesti, ei kukaan tarkalleen muista. Vaunusta oli vaikea laskeutua alas tai nousta vaunuun takaisin, paitsi asemassan kohdalla. Lehmille oli kuitenkin pakko löytää ruokaa ja juomaa. Vettä asemilla sai, mutta heinistä oli puutetta. Kylmyys kangisti eläimiä ja ne lypsämättöminä ehtyivät.

Viimein tultiin Ala-Härmän asemalle, josta karja ja saattajat ohjattiin eri taloihin. Evestin perhe majoittui tänne, mutta Olgan isän perhe oli ohjattu Koijärvelle, jossa he asuivat Kojon kartanon rakennuksissa. Ala-Härmässä evakkoja kohdeltiin hyvin. Talon hellalla saatiin keittää ja talosta saatiin ruokatarpeet. Jos oli karjalaisten ruuat outoja pohjalaisille, niin meni meilläkin aikaa ennen kuin totuimme kuivaan ruusleipään.

Olga muistaa, että Ala-Härmään saapui tieto kuolemajärveläisten sijoittumisesta Urjalan ja Koijärven seuduille joulun tienoilla ja vähitellen saatiin kirjeetkin kulkemaan Rouvalien perheeseen. Elämisen evakossa jotenkin järjestettyä ryhtyi Olga kuitenkin miettimään jo naimisiin menoaan. Kaikki kapiot olivat jääneet Karjalaan, mutta tuleva onoppi

TEKOUNI

- Heikkii! Heikkii! Missä sinä olet!, kuului äidin ääni ikkunasta.

- Nyt tarttee jättää nämä matohommat kesken. Sil tuntuu olevan oikkiaa asjaa. Sen kuulee heti aina äänest, höpisi Heikki itsekseen ja juoksi sikalan takaa pihalle pyyhkien käsiään housuihinsa.

- Kuules nyt! Isontalon emäntä soitti, että heille on tullut kolmeksi viikoksi Helsingistä kesävieraita. Niillä on sinun ikäinen poika ja nuorempi tyttö. Se poika kaipaa siellä kumminkin kovasti leikkiveria. Eerikki on kuulemma päässyt jo vähän liian suureksi.

- Tietty on! Se on jo aikuinen!
- Sinä voisit kuulemma hakea Jaakkolan pojatkin mukaasi.
Heikki yritti piilotella käsiään housutaskuihin.

- Se on kuulemma oikein lääkäriperhe. Voi, voi minkä näköinen sinä olet! Tules nyt sisälle. Riisutaan kaikki vaatteet ja pestään sinut kunnolla. Ei tuollaisena voi ihmisiin mennä!

- Kyl matohommissa pakost tulee vähän rähjäseks.

Kun Heikki meni Jaakkolan poikia hakemaan, huusi heidän äitinsä jo pihalla:
- Meidän Pekka ja Paavo ei lähde mihinkään! Ne perkaavat tänään porkkana- ja punajuurihin.

Heikki ei ehtinyt edes kertoa asiaansa. Niin hän meni yksin vierailulle. Isossatalossa emäntä tarjosi lapsille kaakaota, oikein pikkusalissa. Pojan nimi oli Nils, mutta häntä sanottiin Nisseksi, ja tyttö oli Krista. Melkein kuin kristalli, ajatteli Heikki. Niiden äiti puhuu hassun kankeasti. Musta tukka on kuin liimattu päähän. Ja se haisee tupakalle koko täti...

- Oletpas sinä Heikki nyt fiini! Polvisukat ja kaikki, ihasteli emäntä.

- Joo, ja äiti meinas viäl pistää turkukenkät jalkaan, mut mää en hualinu! Näil kumitosuul ei sentään liukastele semmostos kallioid ko niil nahkapohjasil.

Ne aikuiset yrittivät nauraa salaa, mut minä huomasin kumminkin...

- No, pääasia on, ettet kovasti meillä itseäsi likaa, ettei tule äidille vaivaa! Otatko vielä lisää kaakaota?

- Ei kiitos!
- Jospa pojat nyt ensin menisivät ulos leikkimään.

Heikistä olisi ollut paljon mukavampi

Juvan poikia partiroleirillä Hevonlinnan järvellä kesällä 1958. Vartionjohtajana oli Hannu Mansikkaniemi. Kuva Jussi Kuukkala.

jäädä sisälle, sillä hän huomasi ohimennen viereisen huoneen lattialla Nissen pienoisrautatien vetureineen.

- Tule mennään ulos nyt sitten.

Pihalla hiekkakasalla suurten koivujen alla kiilteli iso kuorma-auto. Heikki juoksi innoissaan sitä kokeilemaan.

- Tässä on ihan oikkia aukeavat lava-reunatki, valolamput ja kaikki ja tuulilasitki! Voi jukra mikä kärry! Saaks mää ajaa sil?

- Kuule, on siinä vielä kippikin.

- Älä, onks tosi kans! Saaks mää korkeilla sitäki!

- No joo, mutta varovasti. Vaikka kyllä isä minulle uuden ostaisi, jos sinä sen rikkoisit.

- Tässä on kuule oikeen parirenkait takapääs.

- Minulla on niin paljon himassa leluja, ettet ehdi edes kaikilla leikkiä. Mutta aja sinä nyt sillä autolla.

Missä merkillisessä himassa? Jos se on Helsingin toinen nimi... niin kuin Turkukin on Oopu. En viitsi kumminkaan kysyä. Parempi on ajatella vaan...

- Kuule, stadissa on hirveästi upeita autoja, korkeita taloja ja jäätelökioskeja. Niin - ja vessoissa on aina sikkipaperia! Täällä on tuon naapurin muorin huusissa vaan sanomalehtipaperia ja paperisä-

kejä! Onneksi tässä talossa on kunnan vessat.

Stadissa... vissiin tarkoitti stadionia. Kummia sanoja sillä... kiva on kumminkin autolla leikkiä.

- Miten te tulette täällä landella oikein toimeen? Paloaseman tornikin on surkean snadi - ja puusta.

- Siinä se on vaan menny, pikkuhiljaa.

- Meillä on stadissa paloasema ihan vieressä. Siellä seisoo kahdeksan kiiltävää autoa aina valmiina. Niiden tikkailla voi muuten koskettaa pilviä, jos ne suoristaa täysille.

Heikki vilkaisu Nisseen, joka istui hiekkakasan huipulla pallotellen pikkukiviä kädestä toiseen.

- On täälläki kauhio kevättulvii. Silloin ihmisten saunanrappusii menee niin et nurkat krapisee. On siin meiränki mylly vaaras.

Silloin olisi pitänyt olla täällä! Soita minulle ensi kerralla, kun tulee taas tulva, että tiedän tulla katsomaan! Mitä sinä sanoit? Saunat rapisi?

- Niin oikeen! Saunoi vaan seilas tulvan mukaan - tai ainaki semmosii piänempii saunoi. Tai oikiastas, olis seilannu, jos vesi olis viäl hiukanki noussu. Mut rappusii ja silloin meni jo!

- Se on kumminkin varmaan ainoa ilo

kehotti ryhtymään uusien hankkimiseen. Niinpä Olga virkkasi saamastaan langasta sängynpeitteen ja ompeli kaupasta ostamistaan kankaista lakanat ja tyynyliinoja.

Vaikka Pohjanmaalla oli hyvä olla, päätettiin jo ennen talvisodan loppumista siirtyä tuttujen perheiden luo Kojjärvelle. Siellä majoituttiin isä-Konstan perheen naapuriksi Kojon kartanoon. Eräs muisto Olgalle tulee mieleen Kojjärvelle tulosta: "Evakkoon lähdön hetkellä isä oli juossut Olgan luo ja pyytänyt hakemaan vielä kodista mummolle huopikkaat, kun hänen jalkoja nahkakengissä niin palettaa. Ne Olga olikin noutanut. Nyt Kojjärvellä mummo nukkui talon yläkerrassa olevassa huoneessa heidän sinne tullessaan ja hänellä oli tyynynä päällä nuo Karjalasta mukaan tulleet huopikkaat."

Kojjärvellä ollessa loppui talvisota, tuli välirauha ja Vilho pääsi sodasta siviiliin. Juhannuksen aikaan vietettiin Olgan ja Vilhon häät. Esikoinen, Tauno-poika, syntyi seuraavana keväänä. Sitten jatkosota alkoi kesällä 1941 ja Vilho joutui taas lähtemään sotaan. Siellä hän taisteli Porajärven ja Uhtuan suunnan kovat taistelut ja joutui lopuksi vielä Lapin sotaan. Jatkosodan aikana eivät Evestit palanneet Karjalaan eivätkä näin joutuneet kokemaan uutta evakkoretkä. Eläminen Kojjärvellä toisten nurkissa jatkui sitten seitsemän vuotta, kunnes 1947 Evesteille osoitettiin pika-asutustila Tarvasjoelta.

Tulo Tarvasjoelle oli ensin ankea. Kättylänstä saatu maapala oli seudun karuin

Talvisota on syttynyt ja on lähdeettävä evakkoon. Karja oli ajettava navetoista talviselle maantielle. Matka uusille asuinsijoille alkoi. Kuva kirjasta "Taas tulloo itku"

peltomaa. Se oli ollut hevoshakana ja kasvoi kanervaa ja pensaita. Vähitellen kuitenkin saatiin rakennettua tila ja rai-vattua pellot. Lannoittaan ja muokaten se vähitellen tuli aina tuottavampaan kuntoon ja antoi perheelle toimeentulon. Karjalatous menestyi hyvin ja toi tilalle tarpeellisia tuloja.

Nyt vanhuudessa Olga sanoo muistavansa vain hyviä päiviä. Kolme kertaa hän on käynyt Karjalassa synnyinsijoillaan. Siellä ovat olleet hävitetyt kylät ja pensaita kasvavat pellot. Talojen kivijalokin on viety pois ja ihanat hiekkaranatkin on tuhattu. Kunnalliskodin paikalla on ollut kolhoosi ja sen työnteijäin hokkeleita on kylillä. Näillä ankeilla tanhuilla palavat mieleen kuitenkin lapsuuden leikit, ihanat nuoruuden muistot, työn ja toimen päivät omilla konnuilla.

Ne ajat eivät kuitenkaan enää palaa. Olga sanoo nyt olevansa kiitollinen Jumalalle koko rikkaasta elämästä, niin ajasta rakkailla Karjalan kunnilla kuin elämästä Tarvasjoella ja vanhuuden tyynistä päivästä kodin piirissä.

Edelleen Olga jatkaa rakasta harrastustaan ja kutoo joutessaan uusia villasukkia. Kutoessa voi ajatella maailman menoja, mennyttä ja tulevaa. Väliin ajatukset karkaavat omaan lapsuuteen ja vanhempiin, evakkovuosiin, Liiparlan kylään ja elämään omassa kodissa. Usein ajatukset ovat myös omien lasten elämässä. Nytkin on jemmassa 17 paria sukkaa joululahjoiksi ja eiköhän niitä riitä ainakin lapsille ja lastenlapsille.

Kalervo Mäkinen

täällä landella. Meillä on hirveän hienoja patsaitakin vaikka kuinka paljon!

- On meilki sankarihaural! Ja sit meil on Turus lissää! Kuule, siäl on semmonenki vahva leijona, ko jatkuvast jäähyttää kiältäs vesisuihkus.

- Se on varmaan joku suihkukaivo. Meilläkin on sellaisia hirveän monta.

- Niin, kyl maar se vaan semmottos onki, et lapsen olis parempi assuu kaupunkis ko mail. Olis kaikkii lelui ja leikkipuistoi, ja tasaset siljät asvaltit hurvittella pyäräl tai polkuautol.

- Ja on siellä vielä Korkeasaarikin!

- Siäl on kuulemma kaikki mailman eläimet?

- Niin on. Minä olen käynyt siellä monta kertaa.

- Mut tiäräks mikä on kaupunkis huanommin?

- En?

- Mihis menet maroi kronkkimaan, ko tarttis onkel lähtee!

- Mitä se kronkkiminen on? Matojen syömistä vai?

- Höh, älä nyt hullujas puhu! Kaivamist tietenki! Määki olen kohdannu jo meirän sikalan nurkat kertaalles läpittie.

- Kohta ihmiset tulevat varmaan tu-paan syömään. Silloin meidänkin kannatta mennä, äiti ei kehtaa meitä komentaa kaikkien kuullen.

- Sais se päivällisaika jo tullakki.

- Se on kumma, kun täällä landella kaikki puhuvat päivällisestä. Meidän isä tulee stadissa aina lounaalle ja vasta puoli kuudelta on päivällinen.

- Kui semmottos! Päivällinen on illal! Illal kuuluu syödä ehtoollinen.

Niin kävi, kuin pojat olivat toivoneetkin. He selvisivät toisten joukossa syömään. Ruoan jälkeen Heikki oli taas lähdössä ulos kuorma-autolle, mutta Nissen äiti tarttui häntä kädessä ja vei kamariin. Nisse ja Krista tuli perästä.

- Näin lounaan jälkeen me otamme aina päiväunet. Se tekee niin hyvää lapsillekin. Heikille on tänne tehty oma peti.

- En mää saa unta tämmöttös keskel päivää!

- Kyllä sinä saat, massu on aivan täynnä! Meidänkin lapset nukkuvat joka päivä.

Voi sitä sit mennä peiton alle, kun kerran on pakko, ajatteli Heikki.

- Älä vaatteet päällä sinne sukella, lapsi kulta! Riisu kaikki pois! Tässä on sinulle Nissen pyjama.

Sänky tuoksui puhtaille lakanoille. Krista ja Nisse yrittivät supista peiton suojassa, mutta äiti huusi viereisestä huoneesta:

- Minä lepään täällä ja kuulen kuiska-ukset! Ovi on auki. Huilataan nyt kaikessa rauhassa. Kohta Unimatti tulee.

Outoa hommaa, isot ihmiset pannaan keskellä päivää sänkyyn. Tehdäänkö Helsingissä aina näin? Tai jos tämä onkin lääkäriperheiden vaiva. Terveysihmiset aina määräävät pesemään käsiä ja hampaita. Onneksi ei ole talvi, saisi vielä laamapaidankin riisua. Krista taitaa nukkua, - ja Nissekin on hiljaa. Ei se varmaan kerkiäkään kaikilla hienoilla leluilla leikkiä, kun päivän parhaimpana aikana pakotetaan sänkyyn. Ja oikeen yöpaitaan. Täytyy tässä teeskennellä te-kounta... on sitten niillä hyvä mieli, kun luulevat minun nukkuvan, Nisse on oikein kiva kaveri, vaikka kehuukin hiukan liikaa. Kaikilla on omat vikansa, Jaakkolan pojillakin.

Päiväunien jälkeen tarjottiin lapsille mehua. Emäntä ja Nissen äiti joivat kahvia.

- No Heikki, miten uni tuli silmään, kysyi emäntä

- Taisin mää vähän torkahtaa, puheli Heikki kupilleen.

- Kyllä minä luulen, että hän nukkui. Kuulin siihen naapurihuoneeseen niin tasaista hengitystä.

Antaa olla vaan salaisuutena. En tip-paakaan nukkunut. Kuka sitä nyt päivällä.

Hannu Mansikkaniemi 1994

Keväällä kirjoitin Tarvaslehteen luonnon kauneudesta ja siitä, kuinka ihanaa on ajella työmatkaa Paimiosta Tarvasjoelle ja takaisin aurinkoisista maisemista nauttien. Toista on ollut tänä syksynä. Tienoon on usein peittänyt harmaus ja vettä on tullut – reippaasti. Nastarenkaat ovat turhaan rapisseet tien pintaa vasten. Juvan koskesta on vettä juoksutettu päivätolkulla. Kuin olisi oma mielenikin ollut vähän sään tapainen, väsähtänyt ja nuutunut, elämänpyörässä liikaakin juoksutettu. Olen ruvennut vanhemmiten ajattelemaan, etten taida olla mitenkään syysihminen.

Monen pilvisen päivän jälkeen eräänä sunnuntaina Auran kirkkoreissulta Tarvasjoelle päin ajaessa yhtäkkiä aurinko paistoi ja pilvien lomasta näkyi sinistä taivasta. Ihmettelin iloissani puoliääneen (onkohan sekin vanhenemisen merkki – autossa kun ei ollut muita?!) taivaan olemassaoloa, niin pitkään se oli ollut piilossa pilvien takana. Lapsellisen uskon omaavalle näyttää olevan tärkeää nähdä taivas, sillä siellä sinisen takana jossain on Jumalan iki-ihana valtakunta. Piristyin!

Näin joulunaikaan kotipihat koristellaan monenlaisin valoin, ikkunoilla loistavat kyntteliköt. Kuinka kaipaamme kaan valoa. Kautta historian valoa on tuntunut maailmassa olevan liian vähän. Nuotio, kynttilä, lyhty, päre hirsien vä-

Frans Sarparanta on ollut Tarvasjoen seurakunnan pitkäaikaisin viranhoitaja. Yli 50 vuotta hän toimi uskollisesti urkujenpolkijana ja teki työnsä lähes palkattomana luottamushenkilönä. Kuva Esteri Kankare.

URKUJENPOLKIJA

(1930-luvulla)

*Käsille tukeva orsi.
Sopivat askelmat alempana
ylös ja alas vuoroin painuvina.
Ne polkijan paino
saa laskemaan.
Painetta tarpeen mukaan.*

*Urkurin käsien kautta
vyöryy kirkkoon
musiikin pauhu.*

*Saarnan aikana
katselee taata
pienestä ikkunasta
hautausmaata.*

Aurinko paistaa sinne.

Alli Koskiranta 2005

Tarvasjoen kanttorin virka avautui aivan yllättäen. Olin jo jonkun aikaa katsellut sivusilmällä vapaita kanttorin paikkoja näiltä seuduilta, joita ei liiemmin näyttynyt olevan. Tarvasjoki oli minulle tuntematonta takamaata, ja ainoa mitä sieltä tiesin, oli mukavaksi kehuttu Outi-pappi.

Ajellessani Tarvasjoelle vakoilumatkalle, maisemat olivat aivan erilaiset kuin Sauvo-Karunassa, jossa hoidin kanttorin virkaa seitsemän vuotta. Tarvasjoella kaikkea ympäröivät pellot, Sauvo-Karunassa taas oli enemmän korkeuseroja ja jopa jylyhiä kallioita, sekä tietysti meri. Pelloilla on mielestäni vähän samantapainen vaikutus kuin merellä, etäisyys ja

niiden katselu rauhoittavat mieltä.

Minut otettiin työyhteisössä hyvin vastaan. Esimieheni kirkkoherra selvitti minulle, että näin pienessä seurakunnassa kukaan ei voi piiloutua oman virkani mikkeensä taakse, vaan jokainen osallistuu tarvittaessa myös muihin tehtäviin. Niinpä ryhdyin heti alkajaisiksi osa-aikaiseksi kahvihuoneen tiskaajaksi. Olen aina viihtynyt hyvin keittiössä, ja minusta on kivaa kun tulee puhdasta!

Aluksi tietenkin vähän epäilin, millaisia olisivat työilmapiiri, työkaverit, toimintatavat jne. Miten tulisin näiden asioiden kanssa toimeen. Asia valkeni minulle hyvin nopeasti: olin tullut loistopurkkaan ja erinomaisen terveeseen työ-

yhteisöön. Sen lisäksi luottamushenkilöt ja tavalliset seurakuntalaiset ovat olleet mukavia, ja olen voinut tuntea itseni tervetulleeksi.

Itse kanttorin työ poikkeaa hienokseltaan Sauvo-Karunan tehtävistä. Sauvo-Karunassa oli enemmän hautauksia, kun taas täällä Tarvasjoella hautauksia on vähemmän, mutta muuta viikkotoimintaa enemmän. Toimitilat ovat erittäin mukavat ja niitä on riittävästi. Soittimet ovat hyvässä kunnossa ja nuotisto riittävän kattava. Koskaan ei ole pulaa mistään materiaalista, oli sitten kyse hartauskirjoista, laulukirjoista, askarteluvälineistä, toimistotarvikkeista...

Kaiken kaikkiaan olen ollut hyvin tyy-

JUMALANPALVELUS

Suntio soittaa kellot

*-
Muutama kirkkovieras.
Lukuisat tyhjätkä penkit.
Elämän mitta – tiimalasi.
Päivien määrä – ei tiedossani.
Palava kynttilä – lyhenee.
Aika vähenee.*

*”...Tämä on Jumalan sana”
kaikkien kuultavana.*

*Minulla astia halpa,
Herra – sisältö anna.*

Alli Koskiranta 2005

Kirkko ja hautausmaa olivat lumivaipassa marraskuussa 2006. Kuva seurakunta.

lissä, sähkölamppu, katulamppu – ihminen on aina kaivannut enemmän ja aina vain enemmän valoa. Kyllä pelkän kynttilänvalon aikaan marras- joulukuisen päivän on täytynyt olla mahdottoman lyhyt, kun se tuntuu lyhyeltä nykyäänkin, vaikka monenlaisilla valoilla pystymme päivää venyttämään. Joskus on kuunvalostakin ollut ihan työnteollista hyötyä. Minkäänlainen keinotekoinen valo ei koskaan voi täysin tyydyttää ihmisen valonkaipua. Todellinen Valo syytyi pimeänä jouluyönä Betlehemin tallissa. Päästessään tuon todellisen Valon säteilystä osalliseksi ihmisen mieli tyyntyy. Jeesus on tie pimeydestä valoon. Emmekö me sen tähden laita jouluna valoja kaikkialle, että ne muistuttavat meitä todellisesta joulun Valosta?

Joulua pidetään perheen juhlanä, mo-

net lataavat kovasti odotuksia niihin pariin päivään, jolloin juhlaa vietetään. Odotukset saattavat mennä flunssapöppöjen mukana pöpelikköön, kun tauti kaataa sänkyyn juuri parahiksi pyhinä. Odotukset perheestä saattavat myös tuottaa pettymyksen tai ahdistuksen tunteen. Yksinhuoltajaäiti kertoi: ”Inhoan joulua. Hyvä, lämmin, hellä ja ehjä perhe?? Rahat ovat loppu ja taatto tiessään. Lapselle pitäisi olla lahjoja ja tunnelmaa, mutta mistä niitä taikomaan. Kinkun saa halvalla, mutta sen tuoksu ei tee meistä oikeaa perhettä. Paistan piparkakkuja yötä myöten kun muilta kiireiltäni ehdin ja sitten nakerramme niitä kahdestaan poikani kanssa ja olemme molemmat vaivautuneita. Koirakin on jouluna allapäin. Ainoa hyvä asia on, että pyhinä posti ei tuo lisää laskuja. Näen sieluni silmin, kuinka Maria ja Joosef yhdessä hymyillen katsovat vauvaa ja näyttävät onnellisilta. Pyhä Perhe! Minä peittelen yksin lapseni nukkumaan ja tunnen, etten taaskaan ole tarpeeksi. Jeesus-lapsen

syntymäpäivä ei todellakaan ole mikään särkyneitten kotien juhla. Sellainen seimi, missä Maria hellisi vauvaansa pelkkä lehmä ja lammis seuranaan, nostaisi ainakin minun tunnelmaani. Eihän Jeesuksenkaan todellista Isää tallissa näkynyt, mutta Maria – toisin kuin minä – löysi puusepän turvakseen. No, ehkä minäkin joskus vielä löydän sellaisen hyvän miehen, joka hakee poikani kansa metsästä joulukuusen ja kiinnittää latvatähden paikoilleen”.

Kirkon ovet ovat auki jouluna yksinhuoltajalle, ehjälle perheelle, perheettömälle; sanalla sanoen kaikille. Kirkkoon ei ole pääsymaksua, eikä sinne sisälle pääsemiseksi aseteta vaatimuksia. Riittää, kun tulet omana itsenäsi. Joulukirkkoon.

Joulun rauhaa juuri Sinulle; millaisessa elämäntilanteessa juhlaa tänä vuonna sitten vietätkin

Outi-pappi

UUDEN KANTTORIN MIETTEITÄ TARVASJOEN SEURAKUNNASTA

Tarvasjoen seurakunnan uusi kanttori Petri Kopponen.

tyväinen työpaikan vaihdoksesta. Ajelen Tarvasjoelle Turusta aina intoa puhuen; mitä kivaa voin kokea työssäni tänään, mitä kivaa voin antaa seurakuntalaisille, miten koemme yhteisöllisyyden, miten pystyisin toimimaan niin, että kaikille jäisi hyvä mieli päivän tapahtumista? Mielestäni seurakunnan työntekijän vaativin tehtävä on yksittäisen seurakuntalaisen kohtaaminen, siinä minun pitää kyetä osoittamaan, että hän on tärkeä minulle ja koko seurakunnallemme, ja että me kaikki olemme tasavertaisia Jumalan suuressa yhteisössä.

Petri Kopponen, kanttori
Tarvasjoen seurakunta

ARJEN KEIDAS

Sellaiseksi voi kutsua Naisten viikonloppua 2006.

Yksitoista naista saapui hieman vaihtoisina ja odottavalla mielellä Mietoi-siin, Kumiruonan leirikeskukseen Kaisan päivänä puoliltapäivän. Mihin nyt oltiin tultu ja mitä varten?

En tiedä johtuiko jännityksestä, mutta hiljaiselta tuntui joukko (siis toistakymmentä naista pystyy siihen), joka lähti viikonlopun ohjelmoitsijoiden Outin ja Kaisan opastamana ensimmäiseksi maajoittautumaan huoneisiin yksin tai yhdessä.

Lounaan valmistumista odotellessa kävimme läpi yhteisen ”leirimme” ohjelmaa ja sisältöä, jolle naiset hyväksyvästi nyökkäilivät. Sen oli tarkoitus, enakkoon annetun informaation mukaan, tarjota mahdollisuus omaan rauhaan, lukemiseen, ulkoiluun, askarteluun, hiljentymiseen, keskusteluun ja valmiiseen ruokapöytään. Eikä jäänyt pelkäksi enakkotiedoksi, niin myös tapahtui.

Joukko ei ollut toisilleen entuudestaan täysin tuttua. Pulina ja porina oli melko

Suurin osa lauantai-iltapäivästä kului pieniä askartelupuhteita tehden.

Joulunajan tilaisuudet Tarvasjoen seurakunnassa:

Jouluaaton hartaus 24.12. klo 15

Jouluyön messu 24.12. klo 22

Jouluaamun sanajumalanpalvelus 25.12. klo 8

Tapaninpäivän musiikillinen iltamessu 26.12. klo 19

Uudenvuodenaaton messu 31.12. klo 10

Uudenvuodenpäivän iltamessu 1.1.2007 klo 18

Loppiaisen messu 6.1. klo 10 ja kauneimmat joululaulut vielä kerran seurakuntatalolla

Sunnuntaina 7.1. messu klo 13

Illansuussa pysähdyimme pohtimaan tunteita ja niiden vaikutusta elämään. Moni hieraisi hartioitaan ja huokaisi ankan mietiskelyn jälkeen. Päätimme ottaa käyttöön hartiahierontapiirin.

Nekin meistä, jotka kuvittelivat olevansa vähemmän käteviä askartelijoita, löysivät itsensä toteuttamasta kädentaitoja pensselit kourassa ja näpit liimassa.

TERVEHDYS, HYVÄT LUKIJAT!

Mitä kirjoittaisin, mistä aloittaisin... en ole tottunut kirjoittamaan itsestäni! Siinä ensimmäisiä ajatuksiani, kun kuulin, että minulta odotetaan jotakin esittäytymistä Tarvas-lehdessä. Kaikesta huolimatta päätin ”tarttua härkää sarvista”.

Olen aloittanut työssäni Tarvasjoen seurakunnalla lastenohjaajana 1.8.2006 alkaen. Asun perheeni kanssa Pöytyällä (vanhassa Karinaisissa) ja olen aikaisemmin työskennellyt Pöytyän (Karinaisten) seurakunnassa. Valmistuin lastenohjaajaksi v. 1995. Sen jälkeen olin Karinaisten kunnalla töissä kolmiperhepäivähoitajana sekä muutamissa muissa tehtävissä kunnallisessa päivähoitossa sekä muutaman vuoden kotona omien lasten ollessa hyvin pieniä. Perheeni kuuluu miehelleni ja kaksi tyttäretä: Meri 7 v. ja Milla 5 v. Nuoremman tyttäremme ollessa lähes 2 v. pääsin ammattia vastaavaan työhön silloiseen Karinaisten seurakuntaan v. 2003. Jossa toimin lastenohjaajana aina Tarvasjoelle siirtymiseeni asti.

Näin Viikkolehdestä, että Tarvasjoelle haetaan lastenohjaajaa, mutta en heti reagoinut, koska minulla oli Pöytyällä työpaikka. Muutaman päivän asiaa sulateltuani, tulin toisiin ajatuksiin. Niinpä kesken kesälomani hetken harkinnan jälkeen kävin tuomassa hakemukseni Tarvasjoen kirkkoherranvirastoon. Mikä muutti mieleni?

Syitä oli useampia. Tärkein varmasti

Lastenohjaaja Tarja Litjo.

oli työn vakinaisuus, koska olin ollut Pöytyällä töissä jo pitkään ilman vakituista toimea. Lisäksi asiaan vaikutti työn haastavuus, koska olin toiminut usean lastenohjaajan seurakunnassa, työn vapaus ja vastuu houkutti. Uskon, että jos olisi ollut kysymys jostakin muusta lähikunnasta, en varmasti olisi päätenyt hakemaan paikkaa. Minulle Tarvasjoki on lähes ”toinen kotikunta” ja paikkakunta jo ennestään tuttu ja läheinen.

Mieheni on kotoisin Tarvasjoelta ja omat vanhempanikin ovat asuneet täällä jo muutaman vuoden. Työkavereistakin muutamat olivat jo ennestään ainakin osittain tuttuja.

Kesäloma siis toi minulle paljon uusia

asioita ja nopealla tahdilla. Nyt jälkikäteen muutamia kuukausia Tarvasjoella lastenohjaajana toimittuani voin rehellisesti sanoa, että päätös vaihtaa työpaikkaa oli kohdallani oikea. Tilanteiden nopea muuttuminen ensin häkellytti, mutta päätöstäni en ole joutunut hetkeäkään katumaan.

Haluan kiittää saamastani luottamuksesta tullessani valituksi Tarvasjoen seurakuntaan. Olen kotiutunut työhöni erittäin hyvin. Seurakunnassa on mukava, avoin ilmapiiri ja työkaverit tukevat toisiaan parhaansa mukaan.

Tehtäväni seurakunnassa koostuu erilaisista osa-alueista lapsityössä. Pääpaino on kuitenkin perinteisessä päiväker-

hillittyä, kunnes esittelykierron oli tehty. Sen jälkeen tunnelma oli kotoisan välitön ja turvallinen. Jokainen sai olla mukana vapaasti, omana itsenään.

Tiskivuoroja ei jaettu, siksi olikin nautinnollista keskittyä esimerkiksi askarteluihin, kun ei ollut vaaraa keskeytyksistä. Askartelua osasivat viime vuonna vastaanlaaiseen viikonloppuun osallistuneet jo odottaakin. Nyt mukana olleista osa oli siis jo konkareita ja osa uutta kokemusta hakemassa. Naisia Tarvasjoelta ja Aurasta.

Ehtookellojen aikaan pidimme ehtoolishartauden. Ja sitten oli saunan ja takatuvan vuoro iltapaloiheen.

Sunnuntaiaamuun heräiltiin rauhassa ja kiireettömästi. Näperrellyt joulukortit ja muut viimeisteltiin ja pakattiin kassiin. Eipäs hoppuilla, palaute vielä ennen kotimatkaa.

Vapaamuotoisissa palautelapuisissa tulvi kiitos mahdollisuudesta olla ilman vaatimuksia ja liian tiukkaa ohjelmaa. Saimme viivähtää hetken keitaalla, arjen keskellä.

Kaisa Lahdenkauppi
Tarvasjoen seurakunta

hotoiminnassa. Ensimmäinen lukuvuosi menee asioihin paremmin tutustuessa ja ”opetellessa talon tavoille”. Toiminta varmasti mukautuu ”omannäköisiksi” vasta sen jälkeen.

Mitä annettavaa minulla on Tarvasjoen seurakunnalle? Mikä lapsia kiinnostaa ja mistä täällä innostutaan? Mitkä ovat vanhempien odotukset seurakunnan lapsityöltä?

Toivon, että ainakin nämä asiat ovat minulle tulleet tutummiksi, kun ensimmäinen lukuvuosi Tarvasjoen seurakunnassa on takana.

Itse pidän tärkeänä, että päiväkerho on paikka jossa lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi. Lapsi otetaan vastaan omana itsenään taitoineen tai puutteineen sillä jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja Jumalan luoma ihme.

Mielestäni yksi työni antoisimpia puolia on lapsen suora palaute. Työn tuloksen voi heti peilata lapsista. Tuskin monikaan pystyy saamaan työstään parempaa kiitosta kun halaamaan juokseva lapsi tai vanhemman kertomus siitä miten kotona lasketaan öitä seuraavaan kerhokertaan...

Kehitettävää riittää aina ja toivon, että voisni suunnitella toimintaa vastaamaan mahdollisimman paljon lasten ja vanhempien toiveiden mukaiseksi. Tässä uskon saavani teiltä apua ja kanssani saa aina tulla keskustelemaan tai vain kertomaan omia ideoita ja toiveita.

Toivon kaikille lukijoille mukavaa joulunodotusta.

Nähdään
Tarja Litjo

KUNINGAS KUSTAA VAASA JA JUVAN KARTANO

Tänä vuonna on kulunut 450 vuotta siitä, kun kuningas Kustaa Vaasa teki Juvasta kuninkaankartanon ja nimitti sen yhden voutikuntansa keskuksiksi. Tohtori Aulis Oja on tarkkaan kertonut Tarvasjoen historiassa Juvan kuninkaankartanon oston Kustaa Vaasalle kauppakirjoineen, sen rakennusten rakentamisen ja kartanon vaiheet tilikirjojen valossa. Tohtori Oja sanoo tuon ajan olleen erittäin mielenkiintoisen paikkakunnan historiassa, josta erityisesti kuninkaan vierailu ja asuminen Tarvasjoella kaksi vuorokautta kesällä 1558 on ollut osa koko Suomen historiaa.

Kustaa Vaasa ja Suomi

Kuningas Kustaa Vaasa eli vuosina 1496 – 1560 ja oli Ruotsi – Suomen kuninkaana 1523 – 1560. Hänet muistetaan kuninkaana, joka irrotti valtakunnan Pohjolan unionista, loi lujan keskushallinnon ja teki maasta kansallisen valtion. Hän katkaisi myös siteet paavinkirkkoon ja toi valtakuntaan uskonpuhdistuksen.

Vuosina 1555 - 1556 Kustaa Vaasa asui Suomessa useita kuukausia. Valtakunta oli joutunut taas sotaan Venäjää vastaan. Niinpä kuningas lähetti Suomeen joukkoja ja sotatarvikkeita ja saapui itsekin seuraamaan varusteluja loppukesällä 1555. Matkalla Viipuriin hän Hämeen Härkätietä matkatessaan näki ensi kertaa Lounais-Suomen suurimman kosken, Juvankosken, Tarvasjoella. Voidaan ajatella, että tarkkana talousmiehenä hän kiinnostui erityisesti kosken neljään myllyyn, jotka olivat silloisen Juvan kartanon haltijan Jaakko Olavinpoika Spären omistuksessa. Koskessa oli silloin vielä viideskin Rekoisten kylän omistama mylly.

Kuningas oli hallintoa ja verojen koonnista varten jakanut maata voutipiireihin ja samalla perustanut niiden keskuksiksi kuninkaankartanoita alueen maanviljelyksen mallitiloiksi. Hän katsoi näitä mallitiloja tarvittavan, koska tilojen viljely oli hänen mielestään alkukantaista ja voimakkaampi maanviljely takasi paitsi elintarvikkeet myös runsaammat verotulot. Niinpä hän täälläkin Juvan ja sen kosken nähtyään, päätti pyrkiä saamaan kartanon haltuunsa ja tekemään siitä kuninkaankartanon. Kirjurinsa Jaakko Teitin hän valtuutti hieromaan kauppa Jaakko Olavinpojan kanssa, jonka hän muisti olevan kruunulle velassa sakkokojen takia. Ne Jaakko oli saanut pahoinpideltyään vävyään.

Käytyään Viipurissa sotatoimia järjestämässä ja tutustuttuaan paluumatkalla Helsinkiin, jonka hän viisi vuotta aikaisemmin oli perustanut, Kustaa Vaasa palasi talveksi Turun linnaan. Hänen suuri huolenaiheensa oli sota, jossa hän pyrki aselepoon ja rauhan saamiseen Venäjän kanssa. Sen neuvottelemiseksi hän päätti lähettää Venäjälle rauhanvaltuuskunnan, jonka yhdeksi jäseneksi hän nimesi Turun piispan Mikael Agricolan.

Ennen sitä hän kuitenkin järjesteli hallintoasioitaan, joista eräs oli Juvan kartanon ostaminen. Kauppakirja Juvan kartanosta voitiin allekirjoittaa 24.2.1556. Tuolla kauppakirjalla, joka edelleen on arkistossa tallella, Jaakko Olavinpoika teki maanvaihdon Juvasta Liedon Moision tilaan ja sen Vierun torppaan. Ennen muuttoaan pois Juvasta hän asui keväällä 1556 kartanon vanhassa päärakennuksessa, jota korjattiin mm. teettämällä ikkunoihin kymmenestä vasikannahasta uudet pergamenttiruudut.

Juvan kuninkaankartano rakennetaan

Jo talvella 1556 kaadettiin ne puut, joista veistettiin hirret ja sahattiin laudat uuden kuninkaankartanon rakennuksiin. Työtä tekivät veropäivätöinään seudun talonpojat, joiden ilmoitetaan kaataneen 2408 tukkia, joista osasta sahattiin 1560 lautta. Lisäksi kiskottiin 1287 leiviskää

Kuningas Kustaa Vaasa. Willem Boyn maalaukselta 1557 Gripsholmin linnassa.

(noin 11 240 kg.) tuohia rakennusten kattamiseen ja voutikunnan talonpojat toivat apuverona lähes 28 000 tiiltä ja 288 tynnyriä kalkkia.

Kesällä 1556 raivattiin kartanoon uutta peltoa ja niittyjä suuret alat. Uudet kartanon rakennukset päätettiin rakentaa Paimionjoen rannalle kosken suvanon kohdalle nykyistä Moisiota ja Tarvasjoen koulua vastapäätä. Kesällä 1556 nousivat karjarakennukset, johon talveksi saatiin kartanoon hankittu karja. Tilien mukaan sitä oli silloin jo 5 hevosta, 16 vetohärkää, 117 lehmää, 86 lammasta sekä lisäksi vuohet, siat ja hanhet. Niiden ruokintaan tarvittiin paljon rehua, joka pääosin saatiin niityheinänä. Viljasta enin osa oli kaskiruista, mutta myös ohraa, kauraa ja vähän papua.

Kartanon päärakennus valmistui vasta vuonna 1557. Se oli varsin avara seitsemän tulisijainen rakennus, jossa oli Tarvasjoella ehkä ensimmäiset lasi-ikkunat. Ikkunoita varten oli tuotettu Saksasta Dantzigista 20 nippua ikkunalasia ja 8 leiviskää (noin 68 kg.) ikkunanpuitelyjä. Niitä noutamaan tänne tarvittiin kolme hevosta. Lasi, joka aikaisemmin oli ollut hyvin kallista, oli juuri noina vuosina halventunut. Tarvasjoellakin talot vähitellen muuttuivat savupirteistä uloslämpiviä, kun tiilenteko- ja muuraustaito levisivät Turusta maaseudulle. Näin myös pergamentti-ikkunat pysyivät puhtaampina ja vähitellen niitä korvattiin lasilla.

Jos oli kartanon rakentaminen suuri rasitus ympäröiville talonpojille, se oli sitä myös Liedon, Marttilan, Paimion ja Piikkiön pappiloille, joista kuningas takavarikoi kartanon tarvitseman käyttöomaisuuden sekä osan eläimistä. Vuonna 1558 valmistui kartanoon vielä pakaritupa ja kaksi väentupaa. Kosken rakennettiin uusi mylly ryynien valmistukseen. Kartanon henkilökunnaksi mainitaan 1556 voudin ja kirjurin lisäksi 30 henkeä.

Kuningas saapuu katsomaan kartanoaan

Kuningas Kustaa Vaasa oli 27.6.1556 antamallaan käskyllä määrännyt poikansa Juhanan Suomen herttuaksi. Ennen palaamistaan Ruotsiin hän tarkkaan suunnitteli ja valvoi Turun linnan korjaustöitä poikansa hallintolinaksi. Rauhaneuvottelut Venäjän kanssa johtivat rauhansopimuksen allekirjoitukseen Novgorodissa 25.3.1557. Kotimatalla Suomen

uskonpuhdistaja, Turun piispa ja Suomen kirjakielen isä Mikael Agricola kuoli huhtikuun yhdeksäntenä päivänä rekeen Kuolemajärven Kyrönniemessä 47 vuotiaana. Hänet haudattiin Viipurin Tuomiokirkkoon. Ensi vuotta vietetään Suomen kirjallisuuden isän ja Suomen kirjakielen juhluvuotena.

Kustaa Vaasa oli jäänyt vuonna 1551 toisen kerran leskeksi ja solmi kolmannen avioliiton 1552 vain 16 vuotiaan Katariina Stenbockin kanssa. Itseään 40 vuotta nuoremmalle vaimolleen kuningas läänitti Ahvenanmaan ja siellä kuningatar paljon elikin vielä leskeksi jäätyään.

Kustaa Vaasa saapui viimeisen kerran Suomeen kesällä 1558. Turun linnan korjaustyöt olivat valmistumassa ja Juhanaherttua piti hoviaan täällä. Tällä matkallaan kuningas saapui seurueineen katsomaan Juvan kuninkaankartanoa ja viipyi seurueineen täällä kaksi vuorokautta. Tilien kertoman mukaan hänen seurueensa nautti Juvalla 24 nisukakua, 2 tynnyriä ohraleipiä, yhden tynnyrin ruisleipiä, kolme tynnyriä herrasolutta, 5 tynnyriä voudinolutta, yhden tynnyrin sotamiehenolutta, 13 kiloa voita, 1/2 naudanruhoa, yhden lampaanruhon, 17 kg. sianlihaa, 1/2 tynnyriä silakoita ja yhden nelikon tuoretta kalaa. Seurueen koosta ei ole mainintaa, mutta kulutuksesta päätellen joukko on ollut melkoinen.

Vierailun lopputuloksesta päätellen Kustaa-kuningas ei ollut aivan tyytyväinen Juvan kartanon kehitykseen. Rakennukset oli hyvin rakennettu, peltoa raihattu ja myllyt toimivat, mutta sadot olivat heikkoja. Syyksi siihen arvellaan

Mikael Agricola. Albert Edelfeltin piirros.

poikkeuksellisia luonnonolosuhteita, joista usein kesäinen halla oli pahin. Kuningas mietti jo, onkohan Juvasta malliksi maanviljelyksessä alueensa talonpojille? Hän tutki, oliko pellot kunnolla ojitettu, lannoitettu ja viljelty. Erityisesti hän selvitti olivatko voudit rehellisiä, ahkeria ja itse ammattitaitoisia. Ohjekirjeissään hän oli neuvonut karjanhoidossa erityisesti riittävän talvirehun hankintaan. Toisaalta hän piti suomalaisia talonpoikia ruotsalaisia viisaampina, kun ymmärsivät riihissä kuivata ja tappaa viljansatonsa, ettei kosteus turmellut viljaa ja rehua.

Juvan voutipiiriin kuuluivat Liedon, Marttilan, Paimion ja Piikkiön nimis-

miespitäjät. Juvalla ilmasto oli jo kylmempää, kuin lauhkealla merenrannalla. Juvan peltojen sitkeä savi muokkaantui huonommin ja hallat vierailivat useammin. Kustaa Vaasa totesikin nyt, että koska maa oli Paimionjoen alajuoksulla hedelmällisempää ja ilmasto maanviljelykselle suotuisampaa kuin Juvalla, olisi kuninkaankartanolle etsittävä uusi paikka. Seudun kylmän sijainnin totesi kreivi Pietari Brahe sata vuotta myöhemmin, kun Paraisilta tuodut omenapuut eivät kestäneet Juvan hedelmätarhassa. Luodakseen esikuvaksi paremmin soveltuvan mallitilan päättikin kuningas rakentaa uuden kuninkaankartanon lähelle Paimionlahtea ja Kuninkaantietä Paimion Engesholmiin eli Herrankartanoon. Näin tapahtuikin jo vierailua seuraavana vuonna.

Juvan kruununvoutipiiri joutui nyt Engesholmin alaisuuteen ja voutikin Niilo Maununpoika muutti Paimioon. Pahinta oli, että Juvan uudet komeat rakennukset purettiin ja siirrettiin Herrankartanon uusiksi rakennuksiksi. Juvan nautakarjakin vähennettiin puoleen ja runsas lähes 300 lampaan katras siirrettiin Paimioon. Juva säilyi kuninkaankartanona vuoteen 1568 asti, jolloin sen kuningas Erik XIV lahjoitti Ruotsin kuninkaallisen laivaston laivanpäällikölle Hannu Eerikinpojalle, Prinkkalan herralle. Sitä ennen kuninkaan 38 hevosta oli laidunnettu Juvalla ainakin vuonna 1565.

Kuningas Kustaa Vaasa kuoli 29.9.1560. Hänen muistostaan kirjoittivat aikalaiset: ”Teidän Armonne muistoa kantavat metsät ja kaikki tasangot, vuoret, laaksot, joet ja järvet, joita ei kukaan ole tätä ennen kunnollisesti käyttänyt taitanut, ynnä ne myllyt ja kalajoet, jotka nyt valtakunnalle ikuisiksi hyödyksi löytyt ja käyttöön otetut ovat, mitä ei koskaan unohtaa mahdeta.”

Nykyhistorian mukaan tuo aikalaisen arvio on yhä paikkansapitävä. Tarvasjoellakin se merkitsi uuden ajan tuloa tänne. Asukkaat siirtyivät keskiajan savupirteistä valoisampiin ja lämpimämpiin taloihin. Hallinnon ja oikeuslaitoksen uudistukset merkitsivät järjestäytyneempää yhteiskuntaa. Vaikka vuoden 1540 maakirja olikin luettelo verotusta varten, se sisälsi ensimmäiset luotettavat tiedot maaomistuksesta ja isännyydestä. Suomen korottaminen herttuakunnaksi nosti Suomen tasavertaiseksi osaksi valtakuntaa. Uskonpuhdistuksen osana ja Mikael Agricolan uutteralla työllä suomenkielellä kirjoitettiin ensimmäiset kirjat ja koulutus sillä kielellä pääsi alkuun.

Juvan kuninkaankartanon perustaminen nosti Tarvasjoen neljän nimismieskunnan alueella sen voutikunnan keskuksiksi ja maatalouden esikuvaksi seutukunnan viljelijöille. Valitettavasti näin alkanut kehitys ei jatkunut suotuisana yhteiskunnan rauhattomuuden ja kasvavan verorasituksen paineessa. Noista ajoista lähtien kuitenkin Juvankoski ja sen myllyt jauhoivat erinomaista suomalaista ruista koko Ruotsi - Suomeen ja toivat Juvan ja tämän seudun valtakunnassa laajempaan tietoisuuteen.

Juvan kuninkaankartanon rakennuspaikan Paimionjoen rannalla peittää nykyisin metsä. Kuvassa näkymä eräänä marraskuun hämäränä päivänä Moision pihalta katsottuna kartanon entiselle sijaintipaikalle yli vuolaan Paimionjoen. Kuva Rauni Jumilla.

TUNTEMUKSIA TARVASJOELTA

Keskiviikkona 29.11.2006, kaksi tuntia ennen kunnanhallituksen kokousta.

Kotiseutuneuvos Kalervo Mäkinen, tämänkin avisiin kantava voima ja toimittaja, pyysi minua ystävällisesti kirjoittamaan ensimmäisistä tuntemuksista Tarvasjoella. *Ja mieleni minun tekevi, aivoni ajattelevi* kertoo tuntemuksista, siispä kiiruusti talousarviokiireiden keskellä *sanat suussani sulavat, puhe'et putoelevat. Vaan minäpä, mies mokoma, en tuossa kovin hätäillyt; itse loime loit-sijaksi, sain itse sanelijaksi*: Tarvasjoki on ensituntemukseni mukaan yhteisöllinen ja historiastaan terveellä tavalla ylopeä maalaismainen kunta.

Olen tosiaankin puolisen vuotta nyt työskennellyt Tarvasjoen kunnanvirastolla hallintojohtajana. Vastaanotto Tarvasjoella on ollut lämmin ja yhteisöllinen, siinä mielessä voidaan unohtaa stereotyyppi varsinais-suomalaisten sisänpäin lämpiävyydestä. Vai liekö tällaista stereotyyppiä laajemmalti yllälytkään, kuin Tampereella opiskelleille?

Tilanne meillä Tarvasjoen kuntana on valtakunnallisesti hyvä. Kehittyvä kunta ja hyvä sijainti vaativat investointeja palvelurakenteen kehittämiseen, ja investoinnit hetkellisesti nostavat kunnan velkaantuneisuutta, mutta tuovat mukanaan palveluja. Palveluiden järjestäminen kuntalaisille on kuitenkin se idea, jota yksittäinen kunta pyrkii toteuttamaan. Tarvasjoen kunnan kehityvästä trendistä kielivät alhainen työttömyysprosentti ja ennen kaikkea verotulojen kova kasvu-

vahti valtakunnallisestikin vertailtuna.

Työskentelyni alkua kunnallismiehenä Tarvasjoella ajoittuu koko kuntasektoriinkin tarkasteltuna mielenkiintoiseen vaiheeseen. Valtioneuvosto käynnisti keväällä 2005 Paras-hankkeen kunta- ja palvelurakenteen uudistamiseksi, ja siihen liittyen hallitus antoi esityksen eduskunnalle laiksi kunta- ja palvelurakenteen uudistuksesta ja kuntajakolain muuttamisesta. Puitelaki on voimassa 1.1.2007–31.12.2012.

Puitelakiin sisältyy useita kuntia koskevia velvoitteita. Kuntien tulee laatia ensi kesään mennessä selvitykset yhteistyöstä ja toimeenpanosuunnitelmat palveluiden järjestämisestä. Yhteistyö tapahtuu joko kuntaliitoksina tai yhteistyöaluetta muodostamalla. Vuosi 2007 tulee siis olemaan selvitysten vuosi, ja asioiden selvittämisen kautta tehdään ratkaisuja. On mielestäni hyvä, että selvityksiä tehdään; näin asioita tulee punnittua perusteellisesti ja käsiteltyä realistisesti mahdollisuuksia ja uhkakuvia. *Toisinpä oli uhattu, toisinpä kävi kätehen. Mielivät minua panna, uhkasiivat uuvutella - soille sotkuportahiksi, silloiksi likasijoille, panna leuan liettehesen, parran paikkahan paha'an.*

Tarvasjoen kunnanvaltuusto on linjannut keväällä 2006 tavoitteekseen säilyttää itsenäisyyden omana kuntana. Toisaalta on ymmärretty, että palvelurakenteen saattaminen niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti toimivaksi on tarvasjoelaisien etu ja toiminnan perusedelly-

Kuva: Virpi Koskinen

tys katsottaessa vuosia eteenpäin, sillä *ajat eelleen menevät, vuoet tuota tuonnemmaks, uuen päivän paistaessa, uuen kuun kumottaessa.*

Seuraavan vuoden aikana tulee varmasti kuntalaisille valtuuston kautta pinnittavaksi keinoja palveluiden järjestämiseksi tulevaisuudessa. Tarvasjoella ja lähikunnissa ollaan oltu yhteistyössä edelläkävijöitä jo ennen yhteistyöhön velvoittavaa puitelakia mm. terveydenhuollon järjestämisen saralla. Lisäksi edelleen kehityvästä yhteistyökentästä ja toimintamahdollisuuksien ylläpitämisestä sekä järjeistämisestä on osoitukseksi vuoden 2007 alusta Auran kanssa toteutettava yhteistyö teknisen toimen osalta, ja maaseututoimen keskittäminen Liedon, Marttilan, Auran ja Tarvas-

joen kuntien kesken yhteen toimipisteeseen.

Jalkapallomiehenä ottaisin vertauskohdaksi Suomen futismaajoukkueen – Roy Hodgsonin alaisuudessa lopputuloksen merkitys on kasvanut pelin viihteellisyyden kustannuksella, ja Suomi on alkanut voittamaan pelejä. En nyt tässä tarkoita sitä, että kunnanvaltuuston kokouksista kaskut kiellettäisiin, vaan että kaikilla kuntalaisilla olisi yhteinen pyrkimys saada aikaan sellainen lopputulos, joka palvelee parhaiten Tarvasjokea.

Tulevaisuus tarjoaa Tarvasjoelle kunta- ja palvelurakenteen kehittämisen mahdollisuuksia kuin uhkia. Sijainti Varsinais-Suomen maaseutumaisessa ja perinteikkäässä ympäristössä on asia joka säilyy, tarvasjoelaisien tehtäväksi jää pitää huolta siitä, että palvelut ja kunnallinen demokratia eli paikallisiin asioihin vaikuttamisen mahdollisuus säilyvät yhtä lailla.

*Läksi puut ylenemähän,
vesat nuoret nousemahan.
Kasvoi kuuset kukkalvat,
lautui lakkapäät petäjät.
Nousi koivupuut noroilla,
lepät mailla leyhke'illä,
tuomet mailla tuorehilla,
katajat karuilla mailla,
katajahan kaunis marja,
tuomehen hyvä he'elmä.*

Jukka Matilainen

Kirjoittaja on Varsinais-Suomeen puoli vuotta juurtunut, vaan ei sammaloitunut virkamies. Lainaukset Kalevalasta.

HÄN ON MAATA MONTA NÄHNYT

Marraskuisen päivän peittää vielä usva ja hämäryys, kun saavun Ylermi Luukon asunnolle häntä tapaamaan. Ylermi on tutkimassa tähtitaivasta. Pimeät pilviset yöt ovat estäneet tähtien tutkimisen omalla kaukoputkella, mutta tietokoneuudun tähtitaivas kertoo ajantasaisesti tähtien asennon. Ylermi kertoo kuinka juuri nyt aurinkomme ja sen planeettojen sijainti taivaalla on erikoisessa asennossa. Paitsi, että ne ovat lähes peräkkäin samalla viivalla, ne ovat myös kuin rypäässä auringon kanssa. Ainoastaan Pluto on vähän sivussa.

Tähtitieteestä puheemme siirtyy merenkulun navigoinnin rajuun muutokseen tutkan keksimisen ja satelliittipaikkannukseen siirtymisen kautta. Viime päivien lehti uutiset ovat taas kertoneet jo 1993 karille ajaneesta rahtilaiva Anna A:sta, jonka haverin oikeudenkäynnin todistajissa Ylermi on luotsina ollut näkyvästi mukana. Keskustelemme valvontalentojen ja pelastushelikoptereiden tärkeydestä, Suomen laivateollisuudesta, juutalaisten historiasta, ortodoksiluostareista, matkailusta, Mannerheimistä, musiikista ja taiteesta laajemminkin. Luontevasti keskustelu siirtyy Ylermin omaan rikkaaseen ja syvästi elettyyn elämään, jota jo vähän hidastaa kipeä selkä ja eläkeikä.

Lapsuuden ilot ja surut

Lapsuutta Koski Tl:ssä Ylermi muistelee hyvänä aikana. Äidin toimiessa siellä terveysasarena tuli koulussa laaja ystäväpiiri, joihin yhteys ja yhteiset harrastukset ovat säilyneet näihin päiviin asti. Koulumenestyksin oli Koskella hyvä, sillä Turkuun muuton takia saatu erotodistus keskikoulun neljänneltä luokalta osoittaa lähes 9 keskiarvoa kaikissa aineissa. Lämmin muisto on, että äiti ohjasi musiikin maailmaan. Kanttorin ohjauksessa menivät ensimmäiset viulunsoiton ja musiikkiteorian tunnint. Soittotaito kasvoi, kun ohjaajaksi tuli konserttimestari Irma Nisinen ja hänen jälkeensä prof. Tuomas Haapanen Turussa.

Äidin muutettua Turkuun vei Ylerminkin koulutie Turun suomalaisen yhteiskoulun viidennelle luokalle. Koulu oli nyt katastrofi. Ylivilkas ja pahimmissa murosissä oleva poika joutui heti syntipukiksi, kun ruotsinkielinen lehtori Karin

Vasta 16-vuotias Ylermi Luukko merimiehen töissä m/s Wilken kannella vuonna 1961. Merimies on eri mies! Kuva Ylermi Luukko.

Miittisen muotokuvaan oli eräänä päivänä ilmestyneet viikset. Piirroksen tekijää ei ilmaantunut ja sylliseksi epäilty Ylermi sai siitä kärsiä. Keväällä saatu todistus oli pelkkiä nelosia ja reput oli tosiaasia. Tie nousi sen mukana joka tavalla pystyyn ja ratkaisi samalla koko hänen elämänsä suunnan. Professori Haapanen piti häntä musikaalisena lahjakkuutena, ja kehotti jättämään koulun ja antautumaan kokonaan musiikille. Ylermin ratkaisu oli toinen: 15-vuotiaana hän lähti merille.

Sitä ennen Ylermi teki ensimmäisen ulkomaan matkan. Se tapahtui huhtikuussa 1960, kun hän oli voittanut Turun ja Göteborgin välisen nuorisomusiikkikilpailun karsinnan viulunsoitossa. Göteborgissa pidettyyn kilpailuun matkasivat hänen kanssaan tulevat taiteilijat Pekka Loukiala, Kalevi Rothberg, Albert Mustonen, Rita Heimonen, Heidi Jalamo ja Salme Ravila. Ylermi soitti Vivaldin G-duuri konserton ja voitti kilpailun. Erityisesti hän kiittää vieläkin taitavaa säestäjää, joka viritti hänet eläytymään konserton sävelmaailmaan.

Merille

Ensimmäinen laiva oli kotkalaisen Brunilavarustamon Otto. Tällä Ylermin toimi

kansipoikana vei hänet jo Pohjanmerelle ja Ranskan satamiin. Runsaan kahden kuukauden jälkeen hän otti pestin ruotsalaiseen Laholm-nimiseen valtamerilaivaan. Sen miehistö koostui kahdeksan maan kansalaisista, mutta komentokielinä oli yleensä ruotsi, johon Ylermin kouluruotsi vielä hyvin riitti. Jo ensimmäisellä matkalla yli Atlantin koettiin myrskyävä meri ja korkea aallokko. Tällöin Ylermi koki, ettei hän tule merisairaaksi. Vasta kymmenen myrskyisen päivän jälkeen on pakko muuttaa kahvi teehen. Tältä matkalta hänelle on lähtemättömästi jäänyt mieleen laivan matka Montrealin kautta suurille järville ja Chicagoon. Syksyllä 1960 nuori poika erityisesti ihaili ruskassa kylpeviä rantoja ja Kanadan uljaita metsiä.

Palattuun Amerikan matkaltaan hänellä oli kolmen viikon loma. Ylermi oli päättänyt, että keskikoulu on saatava päätökseen ja yksityisesti tenttien hän sen loman aikana suorittikin. Yksi tavoite oli saavutettu.

Laivan vaihduttua Wihurivarustamon Wilkeen Ylermi ylitti ensi kerran vuonna 1962 päiväntasaajan. Tuolloin se merkitsi ensikertalaiselle tiettyä rituaaleja mm. alapaan tervaamisineen, mutta myös neljän päivän juhlintaa. Vilken mukana hänen tuli kierrettyä maapallo ympäri ja nähtyä monia satamia ja maita. Silloin vielä laivat viipyivät useita päiviä satamassa ja lastin purun ja täytön ajan voi käydä maissa tutustuen paikkakunnan elämään ja ihmisiin.

Sotaväkeen ja koulun penkille

Yli vuoden yhtäjaksoisen Suomesta poisolun jälkeen Ylermi pyrki sotaväkeen vapaaehtoisena. Varusmiesaika alkoi 1963 rannikkotyöstössä, josta matka vei aliupseerikoulun kautta merisotakouluun Suomenlinnaan. Upseerikoulutuksen aikaa Ylermi pitää ikimuistoisena. Vasta täällä hän tunsi kasvaneensa mieheksi. Kurssin päätösjuhlissa esiintyi silloin Suomessa vierailut maailmankuulu Delta Rhythm Boys, jonka esittämät sävelmät toivat Suomeen kansainvälisen musiikin huiput. Ylerminkin sai esiintyä juhlissa viuluineen. Hän oli valmistuneista nuorin, vielä 19-vuotias, kun sama ikäluokka oli vasta kutsunnoissa. Samalla kurs-

silla ollut Jouko Kyyrö taas oli valmistunut jo papiksi tullessaan armeijaan. Kurssi aikana hän piti koulun iltohartaudet ja oli heidän pappi.

Päästyään armeijasta nuori vänrikki siirtyi taas arkeen ja palasi merille. Nyt hänelle kuitenkin oli selvää, että hän pyrkii Raumalle merenkulkukouluun ja sinne hän pääsi vuonna 1965. Koulutus jatkuikin niin, perämies tutkinnon suorittuttuaan Ylermi palasi vuodeksi merelle ja jatkoi sitten taas kouluaan valmistuen yliperämieheksi. Taas mentiin vuodeksi merelle ja takaisin kouluun. Näin hän valmistui 1970 kapteeniksi. Vuonna 1971 hän sai kapteenin kirjan joka oikeuttaa toimimaan kapteenina kaikkialla maailmassa.

Kouluaikanaan Raumalla Ylermi hankki opiskelurahoja soittamalla Rauman kaupunginorkesterissa viulistina. Konserttimestari Raul Gothoni oli taitava violisti, joka koulutti orkesterin jopa esittämään sinfonioita. Vuoden tauot merellä tuottivat siksi Ylermillemä usein yllätyksiä, hänen palatessaan taas orkesteriin.

Turun apulaisluotsipiiripäälliköksi

Toimittuaan jo ennen valmistumistaan ainakin kahdeksalla laivalla, oli Ylermi jäänyt perämieheksi Finnlinesin laivoille Amerikan liikenteeseen. Matka kesti yleensä kuusi viikkoa, jonka jälkeen kuului olla samanmittainen loma. Kovan miehistöpulan vuoksi usein pyydettiin tekemään putkeen vielä seuraavakin matka, eikä lomaa tahtonut tulla laisinkaan. Nuorelle aviomiehelle työ oli kiusallista, kun perhekin kasvoi ja sille olisi myös tarvinnut riittää aikaa.

Erään kerran Haminassa vuonna 1972 oli sama tilanne. Kuuden viikon matkalta oli palattu ja vaimo oli tullut noutamaan kotiin. Kotiin lähdön hetkellä kapteeni tuli pyytämään, eikö hän voisi lähteä viikonvaihteen jälkeen uudelle matkalle, kun hänellä ei ole yliperämiestä. Harkinnan aikana Piia- vaimo näytti sanomalehtileikkelettä, jossa Turun luotsipiiri haki apulaisluotsipiiripäällikköä. Ylermi innostui näkemästään ja puhelinsoitto varmisti hänelle sen paikan. Kapteeni ymmärsi hänen ratkaisunsa. Silloin merenkulualalla ollut irtisanomisaika ei koskenut häntä ja toimen vaihto voi tapahtua heti.

Näin alkoi Ylermi Luukon ura luotsina. Viisi vuotta hän hoiti Lohmin luotsiase-

maa ja sen jälkeen toimi muuttui Turkuun. Lukemattomat on ne laivat, jotka hän on luotsannut läpi Turun vaikeakuluisen saariston. Ulkopuolisista luotsin tulo ja lähtö laivalta on aina seikkailunäytelmä. Luotsiveneen ajo laivan kupeeseen onnistuu hyvin tyvenessä, mutta kovassa merenkäynnissä se on taitolaji. Vauhdissa on luotsin noustava tai laskeuduttava heiluvaan veneeseen. Nousu on aina helppä. Onnettomuuksia sattuu kuitenkin harvoin ja vain kerran Ylermi muistaa pudonneensa laukkuineen veneeseen tikkaisten katkettua laivan laitaa vasten.

Luotsi toimen ohella Ylermi on toiminut Wärtsilän Turun telakan koeyliperämiehenä vuodesta 1972 ja päällikkönä vuodesta 1984 lähtien. Koeajoja on tullut 112 laivalle, 4-5 kertaa niistä erälle. Vuodesta 1976 lähtien hän on toiminut myös valtion virallisena kompassitarkastajana ja se toimi jatkuu edelleen.

Maalla, merellä ja ilmassa

Luotsina oloaikana Ylermin aika on riittänyt monille harrastuksille. Eräs niistä on moottoripyörä, jonka kyydissä hän on kulkenut tänä kesänäkin 11 000 kilometriä. Lentoharrastus on häntä kiehtonut lapsesta lähtien. Perheeltä salaa hän koulutti itsensä lentäjäksi, kun luotsina ei ollut aikaa yhtämittaiseen koulutukseen. Viimein oli perheelle kerrottava, että lentolupakirjaa tässä opiskellaan ja sen hän sai vuonna 1977. Siihen liittyi vesilent-

Eräs Ylermin muistorikkaimmista matkoista oli matka Thaimaahan tänä kesänä. Kuvassa hän istuu aina mukana olevalla tuolilla Kwai-joen sillalla ja muistelee II maailmansodan ratkaisutaisteluja täällä. Kuva Ylermi Luukko.

ja ansiolentokoulutus. Sen jälkeen on Ylermi suorittanut pelastus- ja kulontarkkailulentoja vuosikaudet. Etsintälentokoulutus vei hänet myös helikopterilentojen suunnistajaksi Martti Kumpulaisen kumppaniksi. Ylermin laaja saaristotuntemus on ollut suurena apuna saariston sairastelunnoilla. Vuonna 1992 Ylermi suoritti Venäjällä Pietarissa taitolentokoulutuksen. Hyvä lentokyky on yhtä tärkeä, kuin merimiehelle merisairausten kestäminen. Matkustaminen on Ylermille ollut into-

himo koko elämän ajan ja melkein kaikki maailman kolkat on tullut kierrettyä, vain matka Kuubaan on yhä haaveena. Kesällä 2004 matka Kiinaan opetti hänelle, ettei ole kiirettä. Kipeä selkä vaati, että matkalla on oltava oma tuoli. Matka junalla Kiinaan kesti viikon. Hän oli suunnitellut, että 60-vuotispäivänään hän istuu tuolillaan Pekingin Taivaallisen rauhan aukiol-la. Tuli kuitenkin rankkasade ja esti sen merkkipäivänä, mutta ehti hän siellä istua tunnin seuraavana päivänä. Sama tuoli oli

mukana, kun hän tänä kesänä matkusti Thaimaahan ja istui tuolillaan Kwai-joen sillalla.

Ortodoksinen uskonto ja sen piirissä toimivat luostarit ovat Ylermille aina olleet suuri mielenkiinnon kohde. Siksi hän on käynyt niin uudessa kuin vanhassa Valamossa sekä Kishin saarella. Myös Kreikan monissa luostareissa hän on vierailut vuosien varrella. Hän lähetti aikoinaan viisumianomuksen Athoksen munkitasavaltaan, mutta luvan tultua selkäsairaus esti matkan, koska kulku vaikeassa maastossa ei enää ollut mahdollista. Parhaillaan Helsingissä on Athosta ja sen luostarielämää esittelevä näyttely, joka mielenkiintoisesti kuvaa luostarielämää pyhällä vuorella.

Tällä hetkellä, jo eläkkeelle jäänyt Ylermi, jatkaa merenkulkukurssien pitämistä kansalaisopistojen piirissä, joista Forsassa pidetyt laivurikurssit loppuvat tähän vuoteen. Aikaa jää nyt enemmän musiikin kuunteluun, tähtien ja luonnon seurantaan. Erityisesti kirjallisuuden tutkiminen on ollut hänelle lempiharrastus, jossa kiinnostuksen kohteina ovat nyt eniten juutalaisuuden historia ja vainot sekä Mannerheim ja maamme itsenäistymisen tapahtumat. Kodin ikkunasta avautuvat näkymät Juvan kartanon vehreisiin maisemiin vievät ajatukset kansakunnan muistiin eli historiaan. Samalla voi miettiä omaa elämäänsä ja osaansa ihmiskunnan jäsenenä.

HONG GIANGIN TARINA

Olin kuullut monen tarvasjokelaisen sanovan: ”Kuka on tuo reipas ja palveluallittis tyttö tuolla Siwan kassalla?” Puheen korostuksesta tuntee, että hän ei ole syntyperäinen suomalainen, mutta mistä? Kun vastataan, että hän on vietnamilainen, tulee uusia kysymyksiä: Missä on Vietnam? Miksi ja koska hän on tänne Suomeen tullut? Ketkä ovat hänen perheenjäseniään? Viihtyvätkö he Suomessa? Tuntevatko he olonsa turvalliseksi ja miten heihin suhtaudutaan?

Tavattuani tuon neitosen syksyllä, pyysin häntä vastaamaan noihin kysymyksiin ja kertomaan oman elämäntarinansa. Eräänä päivänä sainkin hänen kirjeensä, jossa hän kertoo itsestään ja taustastaan näin:

”Ensiksi nimeni on Hong Giang. Synnyinmaani on Vietnam. Se sijaitsee Takantian niemimaalla itäisessä osassa Etelä-Kiinan meren rannalla. Suunnilleen Suomen kokoinen valtio on S-kirjaimen muotoinen ja siellä on nyt noin 80 miljoonaa asukasta. Maan valtauskonto on buddhalaisuus (noin 67 %), mutta kristittyjäkin on noin 10 prosenttia. Pääkieli on vietnam.

Vietnamin ilmasto on varsinkin siellä etelässä mistä olen syntynyt subtrooppinen. Kesä on pitkä ja lämmin, jolloin lämpötila ei laske juuri 20 asteen alapuolelle. Talvikin on lyhyt ja leuto. Asuimme lähellä Saigonia, Mekong-joen suistossa. Tuon joen kerrotaan lähtevän Tiibetistä ja virrattuaan 4 500 kilometriä laskevan laajana suistona mereen. Maa on hedelmällistä ja kasvaa mm. riisiä, teetä, sokeriruokoa ja kumipuuta. Meri antaa myös runsaasti kalaa.

Vietnamin historiasta voisi kertoa, että se on vanha Ranskan siirtoma, joka II maailmansodan jälkeen itsenäistyi 1954. Se jakaantui kuitenkin kahtia, kun Pohjois-Vietnamiin tuli kommunistinen hallinto ja etelässä pyrittiin demokratiaan. Pohjoinen solutti etelään partisaaneja, jotka yllyttivät eteläkin kommunistihallintoon. USA:n joukkoja oli Etelä-Vietnamissa ja ne ryhtyivät sotaan Pohjois-Vietnamia vastaan 1965. USA irtaantui vuonna 1973 sodasta, jossa jo 1,2 miljoonaa sotilasta oli kuollut ja miljoona siviiliäkin menettänyt henkensä. Amerikkalaisten lähdettyä ja aselevon astuttua voimaan, vietnamilaisten sota kuitenkin jatkui, kunnes 1975 Pohjois-Vietnam oli voittanut sodan ja maat yhdistet-

tiin sosialistiseksi tasavallaksi.

Sen jälkeen, kun Vietnam oli hyökännyt Kambodzaan vuonna 1979 ja karkoittanut Pol Potin hirmuhallituksen, hyökkäsi Potia tukenut Kiina vuorostaan Vietnamiin ja aiheutti sekasortoa varsinkin etelässä. Tällöin erityisesti meren rannikolla ja Mekong-joen suistossa elävät kommunistihallintoa vastustavat ihmiset alkoivat paeta yli Siaminlahden Malesiaan. Näitä pakolaisia, joita ryhdyttiin kutsumaan venepakolaisiksi, lähti yhä suurempia määriä koko 1980-luvun ja heitä koottiin Malesiassa pakolaisleireihin. Pakolaiskysymyksen vain laajetessa YK pyysi jo 1980, että turvalliset maat ottaisivat vastaan näitä pakolaisia ja antaisivat niille turvapaikan.

Minun isäni Chien, joka oli toiminut laivan kapteenina, halusi vaikean elämäntilanteen takia lähteä isonveljensä kanssa pakoon pois Vietnamista. Matkaa tuli Malesiaan noin 400 km. ja se oli vaarallinen yli usein myrskyävän meren. Paljon pakolaisia oli hukunut veneiden huonon merikelpoisuuden takia. Eräiltä oli loppunut ruoka matkalla tai olivat eksyneet. Vietnam on monsuuni-tuulten maa, jossa kesällä tuulee mereltä ja talvella mantereelta. Usein ennen tuulten kääntymistä syntyy hirmumyrskyjä ja taifuuneja. Näitä uhmaten pakoon kuitenkin lähdettiin paremman elämän toivossa.

Isäni, veljeni ja sinne myös tulleet setäni ja enoni olivat jonkin aikaa pakolaisleirillä, kunnes henkilöselvitysten jälkeen jokin maa otti pakolaiset vastaan. Lähtijöitä oli erityisesti Kanadaan ja Euroopan maihin. Enoni pääsi Ranskaan ja isä, veli ja setä tulivat vuonna 1991 Suomeen. Suomessa heidät ohjattiin Turkuun Varissuolle asumaan. Kieltä pyrittiin opettamaan ja vähitellen ohjattiin työhön, jota meistä kaikki halusivat tehdä.

Äiti ja me muut tulimme Suomeen

Isäni oli jatkuvassa yhteydessä äitiini, joka kuultuaan uutisia monista onnettomuuksista ei uskaltanut lähteä lasten kanssa yli meren Malesiaan. Jatkuvasti hän kaipasi päästä miehensä luokse ja perheen yhteyttä. Oli kulunut jo yli vuoden isäni tulosta tänne, kun hän kuuli, että Suomeen tullut pakolainen voi YK-kautta anoa perheenjäsentensä yhdistä-

Hong Giang vietnamilaispuvussa.

mistä. Siitä alkoi paperisota, joka kuitenkin johti onnelliseen lopputulokseen. Me Vietnamissa saimme maastapoistumisluvan ja eräänä päivänä lensimme Suomeen. Se päivä oli 27.2.1992.

Suomeen tuloni oli melkoinen shokki. Olin silloin 10-vuotias, enkä koskaan ollut nähnyt lunta, eikä Vietnamissa ollut pakkasiakaan. Valkoinen lumi oli tosi kaunista ja teki koko maiseman niin valkeaksi ja valoisaksi. Sitä vaan en ymmärtänyt, miksi oli niin kylmää. Nyt vuosien päästä olen tottunut muutaman asteen kylmyyteen, mutta voi kauhea, kun pakkasen ylittää 20 astetta tai vielä enemmän!

Aluksi asuimme Turun Varissuolla, josta kävin Pääskyvuorella vuoden ulkomaalaisille tarkoitettua sopeuttamiskoulua. Kun aloitin koulussa ala-asteen, me muutimme asumaan Lausteelle. Koulussa opin suomenkielen ja sain oppia paljon tietoja ja taitoja, sekä Suomen elämäntapaa. Näin minusta tuli perheeni suomenkielentaitoisin jäsen, kun muut eivät saaneet niin paljon opetusta.

Isäni sai lyhytaikaisia töitä, kunnes pidempi työ löytyi autoliikkeen huollossa autojen pesijänä ja vahaajana. Perheemme lisääntyi vielä neljännen lapsella, kun pikkuisareni syntyi vuonna 1996. Yläasteen alkaessa minulle ehdin olla Lausteella vain kaksi kuukautta, kun vanhempani löysivät asunnon Tarvasjoelta. Sen ostosta on kulunut jo kymme-

nen vuotta. Sain täällä käydä yläasteen ja sopeutua rauhalliseen maaseutuun. Tarvasjoella ihmiset olivat niin mukavia ja aina ystävällisiä meille.

Tarvasjoella isäni sai työpaikan Helsingistä rakennusyritykseltä. Sieltä hän tulee yöksi kotiin, vaikka työmatka on pitkä. Hän sanoo aina kaipaavansa kodin rauhaa ja äidin laittamaa itämaista ruokaa. Kun itse tulin työikäni, sain työtä Tarvasjoen Siwasta. Viime vuoden keuhkokuumeen vuoksi siirryin Poriin, josta sain työpaikan. En viihtynyt kuitenkaan siellä ja jo maaliskuussa tulin takaisin Tarvasjoelle. Sain takaisin työni Siwasta ja uuden työn Paimiosta Elecronet-yhtiöstä. Siellä olen maanantaista perjantaihin ja viikonlopun Siwassa.

Yllätyin kuinka iloisina ihmiset Tarvasjoella ottivat minut tänne takaisin. Huolehtivat siittäkin, että teenkö liikaa töitä. Vakuutan, että on minulla muutenkin elämää, jolloin voin tavata ystäviä ja hoitaa vanhempiani. En haluaisi muuttaa täältä Tarvasjoelta koskaan pois, mutta eihän siitä tulevaisuudesta tiedä. On asioita, jotka minun on kieltä paremmin osaaavana perheessä hoidettava, vaikka äitini kielitaito koko ajan paranee. Ystäväni ovat enimmäkseen suomalaisia.

Suuri suru

Elämäni surullisin päivä oli viime heinäkuussa, kun pikkuveljeni kuoli auto-onnettomuudessa Killalassa. Tuon kamalan päivän iltana noin kello 22 poliisi soitti minun ovikelloa ja ilmoitti, että veljeni oli kuollut. Kahden poliisin lisäksi mukana oli Pertti Tenhunen ja he sanoivat kertovansa onnettomuudesta ensin minulle, koska osasin perheessä parhaiten suomea ja voisin selittää tapahtunutta paremmin vanhemmilleni. Näin menimme vanhempieni luokse ja suru oli valtava. Vanhin veljeni asuu Turussa ja hänellä on kihlattuna tyttöystävä. Myös heille ilmoitimme heti surusta.

Näin kesä, jota olin ilolla Tarvasjoella odottanut, meni veljeni hautajaisten järjestelyssä, hänen asioitensa hoidossa ja perunkirjoituksissa. Läheisen kuolemaa on vaikea uskoa ja erityisesti näin nuorena katkennutta elämää. Hänelläkin oli ensin lapsuus kaukana Vietnamissa ja sitten muutto kaukaiseen, täysin erilaiseen maahan ja oudon kulttuurin piiriin. Nythänestä kertovat vain muistot ja kumpu Tarvasjoen hautausmaalla.

Tällainen on tarinani. Hong Giangin tarina.”